

ความต้องการของชุมชนในการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวภายใต้วิถีชีวิต
ปกติรูปแบบใหม่ : กรณีศึกษา ชุมชนบ้านโรงหวด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
Community needs for creating tourism development strategies under the
next normal era: A case study of Baan Ronghuad Community,
Nakhon Chai Si District, Nakhon Pathom Province

นิธินพ ทองวาสนาส่ง^{1*}

Nitinop Tongwassanasong^{1*}

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการของชุมชนในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว 2) วิเคราะห์กลยุทธ์ในการพัฒนา
ด้านการท่องเที่ยวของชุมชน และ 3) วัดระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อโครงการท่องเที่ยวของชุมชน ภายใต้วิถีชีวิตปกติ
รูปแบบใหม่ โดยงานวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ ตัวแทนชุมชนบ้านโรงหวด ที่เคยมีประสบการณ์ใน
การได้รับคัดเลือกเป็นผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวชุมชนแบบนวัตกรรม จำนวน 10 ราย เก็บข้อมูลด้วยเครื่องมือแบบสัมภาษณ์แบบมี
โครงสร้างผ่านรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ ควบคู่ไปกับวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และนักท่องเที่ยวที่เคยเข้ามาซื้อสินค้าหรือ
บริการภายในชุมชน จำนวน 400 ราย เก็บข้อมูลโดยวิธีการใช้แบบสอบถาม จากนั้นนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติและ
ใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุมชนมีความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวให้สามารถกลับมามีรายได้ที่สูงขึ้นสอดคล้องกับพฤติกรรม
ของนักท่องเที่ยวในยุควิถีชีวิตปกติรูปแบบใหม่ ผ่านการพัฒนาศักยภาพทางธุรกิจในการเพิ่มเติมองค์ความรู้ด้านการโฆษณาและ
ประชาสัมพันธ์ รวมถึงด้านการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น 2) กลยุทธ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านโรงหวดต้องม
ีการพัฒนาธุรกิจอย่างผสมผสาน โดยแบ่งเป็น 4 กลยุทธ์หลัก ประกอบด้วย กลยุทธ์ดำเนินการเชิงรุก (SO₁- SO₂) กลยุทธ์ปรับปรุงและแก้ไข
จุดอ่อน (WO₁- WO₃) กลยุทธ์ดำเนินการอย่างรัดกุม (ST₁- ST₂) และกลยุทธ์ที่ต้องดำเนินการอย่างระมัดระวัง (WT₁- WT₂) 3) ระดับความ
พึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อผู้ประกอบการท่องเที่ยวของชุมชนภายใต้วิถีชีวิตปกติรูปแบบใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย
4.54 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.03) ซึ่งองค์ความรู้ดังกล่าวก่อให้เกิดแนวทางการสร้างกลยุทธ์อย่างสร้างสรรค์ รวมถึงการพัฒนา
รูปแบบของแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตปกติรูปแบบใหม่

คำสำคัญ: กลยุทธ์ การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว วิถีชีวิตปกติรูปแบบใหม่ ชุมชนบ้านโรงหวด

Abstract

This research aims to: 1) investigate the community needs for tourism development, 2) analyze strategies for
community-based tourism development, and 3) measure tourists' satisfaction levels with the community's pilot tourism
project under the Next Normal era. The research uses quantitative and qualitative research methods. The sample
comprised ten representatives from the Baan Ronghuad community, selected for their experience as innovative
community tourism entrepreneurs, and 400 tourists who had purchased products or services within the community.

¹ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

¹ Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology Rattanakosin

* Corresponding author. E-mail: nitinop.ton@rmutr.ac.th

Received: March 4, 2024; Revised: May 7, 2024; Accepted: May 23, 2024

Data were collected through structured interviews, participatory action research, and questionnaires, and were analyzed using statistical package with descriptive statistics.

The findings of the research revealed three key results. First, the community expressed a need to develop tourism strategies that could restore and increase income in line with evolving tourist behaviors in the *Next Normal* lifestyle. The focus was on the development of business potential through improved advertising, public relations, and efficient management practices. Second, the strategy for developing tourism in the Baan Ronghuad community must follow an integrated business development approach, comprising four strategic groups: proactive strategies (SO1–SO2), improvement and weakness-correction strategies (WO1–WO3), rigorous implementation strategies (ST1–ST2), and careful implementation strategies (WT1–WT2). Third, tourist satisfaction with the community’s tourism components was found to be at the highest level (mean = 4.54, SD = 0.03). This research contributes knowledge for developing creative strategies and enhancing community-based tourism that is consistent with the *next normal* way of life.

Keywords: strategies, tourism development, next normal era, Baan Ronghuad community

บทนำ

วิกฤติการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ได้ส่งผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจและสังคมในประเทศไทยเป็นอย่างมาก โดยธนาคารแห่งประเทศไทยได้ประมาณการณ์ว่าการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ในระลอกสองอาจส่งผลกระทบต่อตลาดแรงงานจำนวน 4.7 ล้านคน โดยในจำนวนนี้ 1.1 ล้านคน มีความเสี่ยงที่จะตกงาน และอีก 3.6 ล้านคน มีความเสี่ยงที่รายได้จะลดลงอย่างมาก (Jitsuchon, 2021) ประเทศไทยประสบกับวิกฤตการณ์ระบาดของ COVID-19 ตั้งแต่ต้นปี 2563 ซึ่งวิกฤติการระบาดดังกล่าวนับเป็นวิกฤติที่รุนแรงมากที่สุดในรอบ 100 ปี ส่งผลให้เศรษฐกิจภายในประเทศไทยในปี 2563 หดตัวรุนแรงที่สุดในรอบ 23 ปี นับตั้งแต่วิกฤติเศรษฐกิจปี 2540 ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นย่อมส่งผลให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวภายในประเทศได้รับความเสียหายและต้องใช้ระยะเวลาในการฟื้นฟูอย่างต่อเนื่องจากการกำลังซื้อของนักท่องเที่ยวที่ลดลง แต่ในปี 2566 นับเป็นสัญญาณที่ดีของภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เนื่องจากประเทศไทยเริ่มมีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวถึงจำนวน 28 ล้านคน ก่อให้เกิดการสร้างรายได้ในภาคการท่องเที่ยวกว่า 1.2 ล้านล้านบาท (Ministry of Tourism and Sports, 2024)

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ (economic growth) โดยหลังจากที่กลุ่มผู้ประกอบการและบุคลากรภายในชุมชนของจังหวัดนครปฐมได้มีการปรับตัวในวิถีชีวิตที่รูปแบบใหม่ (next normal) ที่มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินชีวิตจนสามารถอยู่ร่วมกับเชื้อไวรัสโควิด-19 ได้ในปัจจุบัน ย่อมส่งผลให้บรรยากาศในภาคการท่องเที่ยวเริ่มกลับมาคึกคักมากขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับช่วงที่นักท่องเที่ยวยังประสบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่เป็นช่วงความปกติใหม่ (new normal) อย่างเห็นได้ชัด โดยอัตราการขยายตัวของรายได้จากการท่องเที่ยวภายในจังหวัดนครปฐมปี 2565 มีอัตราการขยายตัวถึงร้อยละ 202.64 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2564 (National Statistical Office, 2023) ซึ่งอัตราการขยายตัวดังกล่าว ส่งผลให้ภาคธุรกิจการท่องเที่ยวของจังหวัดนครปฐมมีการแข่งขันที่รุนแรง และส่งผลกระทบต่อกลุ่มชุมชนหรือผู้ประกอบการรายย่อยที่ยังขาดความพร้อมและศักยภาพในการวางแผนบริหารจัดการกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตที่รูปแบบใหม่

โดย “ชุมชนบ้านโรงหวด” นับเป็นหนึ่งในชุมชนเล็ก ๆ ที่ได้รับผลกระทบดังกล่าว โดยชุมชนแห่งนี้ตั้งอยู่ในตำบลจี่วราย อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม มีพื้นที่อุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การทำเกษตรกรรม รวมถึงมีเรื่องราวสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่มีความเกี่ยวข้องกับการปั้นเครื่องปั้นดินเผาถิ่นมายาวนานผ่านการถ่ายทอดภูมิปัญญาที่คนในชุมชนต่างรักและหวงแหน เพื่อให้คนรุ่นหลังได้ทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลภูมิปัญญาไทยด้านการทำเครื่องปั้นดินเผา ตัวอย่างเช่น

หวดหนึ่งข้าวเหนียว หวดน้ำตาล หวดต้มเหล้า หม้อข้าว หม้อแกง กระทะ และกระถางดอกไม้ จนเกิดเป็นแหล่งเรียนรู้ภายในชุมชนที่ให้บริการแก่หน่วยงานต่าง ๆ โดยกระทรวงวัฒนธรรมได้ศึกษาและเก็บรวบรวมผลงานเครื่องปั้นดินเผาสมัยทวารวดีของบ้านโรงหวดไปจัดแสดงในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระปฐมเจดีย์อีกด้วย แต่เนื่องจากในปัจจุบันพฤติกรรมของผู้บริโภคมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไป ตัวอย่างเช่น การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการใช้ภาชนะเครื่องครัวจากดินเผาเป็นภาชนะจากอลูมิเนียมเพื่อความสะดวกรวดเร็วและความคล่องตัวในการเคลื่อนย้ายภาชนะที่ง่ายกว่า ประกอบกับกำลังการผลิตเครื่องปั้นดินเผาของชุมชนที่มีข้อจำกัดเมื่อเปรียบเทียบกับกำลังการผลิตของโรงงานอุตสาหกรรมมีความแตกต่างเป็นอย่างมาก ส่งผลให้ความต้องการของตลาดในการใช้ผลิตภัณฑ์จากเครื่องปั้นดินเผามีแนวโน้มที่ลดลง จึงเป็นเหตุให้คนรุ่นหลังที่อยู่ในชุมชนบ้านโรงหวดไม่มาสืบทอดหรือต่อยอดองค์ความรู้ในการพัฒนาเอกลักษณ์ของเครื่องปั้นดินเผาให้กับชุมชนต่อไป ทำให้เครื่องปั้นดินเผาของบ้านโรงหวดที่เคยมีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักในอดีตแทบจะสูญหายไปตามกาลเวลาและความเจริญทางสังคมในปัจจุบัน ดังนั้นการสร้างกลยุทธ์ในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวให้กับชุมชนบ้านโรงหวดที่มีเหมาะสมกับวิถีชีวิตปกติรูปแบบใหม่ และสอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรภายในชุมชน จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจให้กับชุมชนบ้านโรงหวดสามารถกลับมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์สำคัญที่ได้รับความนิยม ตลอดจนสามารถสร้างภูมิปัญญาให้แก่คนรุ่นหลังได้หันกลับมาสืบทอดต่อไป ได้ดังประโยคที่คนในชุมชนได้กล่าวว่า “ปั้นดิน ถิ่นวันวาน สุขสำราญ บ้านโรงหวด” (Nakhon Pathom Provincial Administrative Organization, 2004)

จากข้อมูลที่ได้กล่าวมาทั้งหมดแสดงให้เห็นว่า ชุมชนบ้านโรงหวด มีทรัพยากรมากมายที่ยังสามารถสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันทางธุรกิจท่องเที่ยวภายในจังหวัดนครปฐมเป็นอย่างมาก แต่บุคลากรภายในชุมชนยังขาดแนวทางในการสร้างกลยุทธ์ที่ใช้สำหรับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนให้มีศักยภาพที่สูงขึ้นและสอดคล้องกับวิถีชีวิตปกติรูปแบบใหม่ ซึ่งหากปัญหาดังกล่าวไม่ได้รับการแก้ไขในระยะเวลาหนึ่ง ย่อมส่งผลกระทบให้ชุมชนเกิดความเสียหายในด้านการแข่งขันทางธุรกิจท่องเที่ยว ตัวอย่างเช่น จำนวนนักท่องเที่ยวที่ลดลง รายได้จากการท่องเที่ยวภายในชุมชนที่ขาดสภาพคล่อง เป็นต้น ผู้วิจัยจึงนำเอาประเด็นดังกล่าวมาศึกษา เพื่อให้ทราบถึงความต้องการของชุมชนบ้านโรงหวด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ในการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว เพื่อนำเอาผลการศึกษาที่ได้ไปวิเคราะห์หาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค รวมถึงสร้างเป็นแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์ด้วยกระบวนการ TOWS matrix ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อการบริหารจัดการธุรกิจภายในชุมชน ตลอดจนใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและการจัดสรรงบประมาณของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องสำหรับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดนครปฐมให้สามารถตอบโจทย์ความต้องการของชุมชนได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาความต้องการของชุมชนบ้านโรงหวด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ในการพัฒนาการท่องเที่ยวภายใต้วิถีชีวิตปกติรูปแบบใหม่
- 2) เพื่อวิเคราะห์กลยุทธ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านโรงหวด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐมภายใต้วิถีชีวิตปกติรูปแบบใหม่ด้วยกระบวนการ TOWS matrix
- 3) เพื่อวัดระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อโครงการท่องเที่ยวนำร่องของชุมชนบ้านโรงหวด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ภายใต้วิถีชีวิตปกติรูปแบบใหม่ด้วยกระบวนการ TOWS matrix

ทบทวนวรรณกรรม

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาจากแนวคิดและทฤษฎีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (Wheelen, & Hunger, 2002) ประกอบด้วย ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคมวัฒนธรรม และปัจจัยด้านเทคโนโลยี และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (Bangmo, 2012) ที่สามารถนำมาวิเคราะห์ศักยภาพของ

ชุมชนท่องเที่ยวให้เกิดอาชีพและรายได้ที่ยั่งยืนได้ ตามองค์ประกอบด้านการบริหารจัดการกำลังคน ด้านการบริหารจัดการเงิน ด้านการบริหารวัสดุในการดำเนินงาน และด้านกระบวนการจัดการบริหารควบคุม โดยผู้วิจัยจะนำผลการศึกษาสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกในข้างต้นมาศึกษาพร้อมกับทฤษฎีการประเมินสภาพแวดล้อมที่องค์การเพื่อหา “จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค” ขององค์การ หรือ “SWOT analysis” รวมถึงวิเคราะห์ศักยภาพองค์การ การวิเคราะห์ TOWS matrix (Sarsby, 2012) เพื่อหาแนวทางในการดำเนินกลยุทธ์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวภายใต้วิถีชีวิตปกติรูปแบบใหม่ ดังที่ได้แสดงใน (Figure 1)

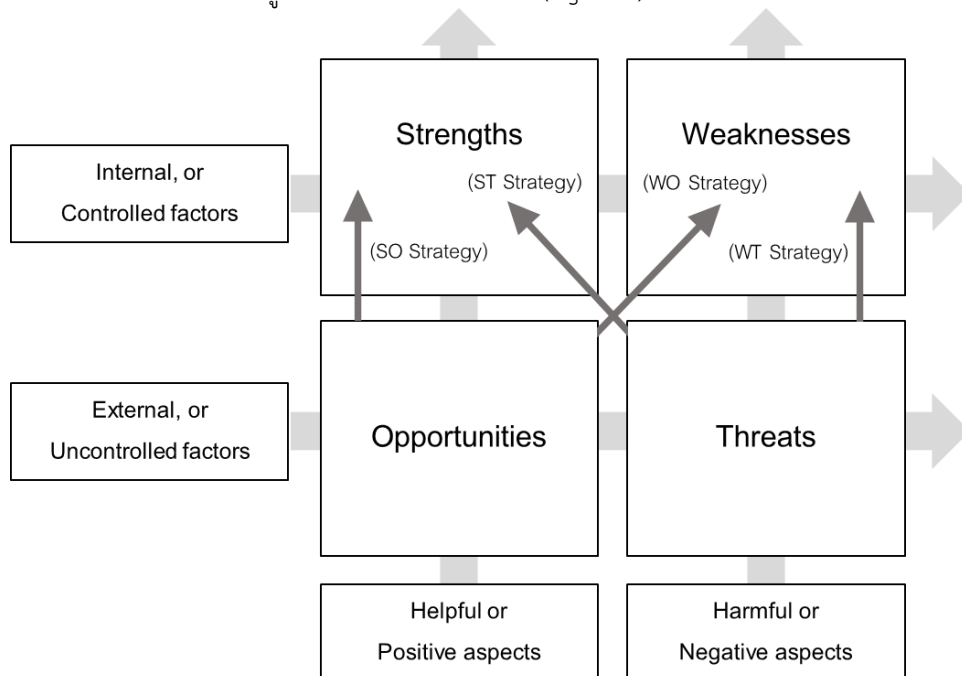

Figure 1 TOWS matrix (Sarsby, 2012).

วิธีการศึกษา

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ทั้งในรูปแบบปฐมภูมิและทุติยภูมิโดยมีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพในช่วงที่ 1 ผ่านรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) ควบคู่ไปกับวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (participatory action research: PAR) และมีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณในช่วงที่ 2 ผ่านเครื่องมือแบบสอบถามเพื่อศึกษาถึงความต้องการของชุมชนในการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว จังหวัดนครปฐม ภายใต้วิถีชีวิตปกติรูปแบบใหม่ รวมถึงต่อยอดเป็นองค์ความรู้ใหม่ในการสร้างกลยุทธ์พัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านโรงหวด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ภายใต้วิถีชีวิตปกติรูปแบบใหม่ ด้วยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT) รวมถึงกระบวนการวิเคราะห์ TOWS matrix ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 ช่วงดังนี้

ช่วงที่ 1 คือ ตัวแทนชุมชนบ้านโรงหวด ตำบลจี่รวาย อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ที่เคยมีประสบการณ์ในการได้รับคัดเลือกเป็นผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวชุมชนแบบนวัตกรรม จำนวน 10 ราย ผู้วิจัยเลือกตัวอย่างโดย

ไม่อาศัยหลักความน่าจะเป็น (nonprobability sampling) และใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) ประกอบด้วยผู้ประกอบการในธุรกิจเครื่องปั้นดินเผา ฝ้ายมัดย้อม สบู่สมุนไพร น้ำมันเหลือง ห่อหมก น้ำพริก ขนมหอมม้วน ข้าวต้มมัด ขนมห่อกล้วย และน้ำสมุนไพร (Community Development Department, 2022)

ช่วงที่ 2 คือ นักท่องเที่ยวที่เคยเข้ามาซื้อสินค้าหรือบริการกับตัวแทนกลุ่มชุมชนบ้านโรงหวด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ภายหลังจากที่ชุมชนได้มีการจัดโครงการท่องเที่ยวแนะนำร่องหลังจากที่ได้วิเคราะห์กลยุทธ์ TOWS matrix เสร็จสิ้นแล้ว ซึ่งผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างโดยอาศัยความน่าจะเป็น (probability sampling) และใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างแบบกลุ่ม (cluster random sampling) ในการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณด้วยสูตรขนาดตัวอย่าง ไม่ทราบจำนวนประชากร (Cochran, 1953) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยผลจากการคำนวณข้างต้นจะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

2. ขอบเขตเนื้อหา

2.1 ศึกษาความต้องการของชุมชนบ้านโรงหวด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ในการพัฒนาการท่องเที่ยว ภายใต้วาทิตวีตูปกรูปแบบใหม่ โดยพิจารณาจากด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม ตัวอย่างเช่น ปัจจัยผลกระทบด้านพื้นที่ วัฒนธรรม วิธีการดำรงชีวิต การประกอบการ บุคลากรทางการท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์ สถานการณ์การท่องเที่ยวในพื้นที่ นโยบายของภาครัฐ รวมถึงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ด้วยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องในเชิงคุณภาพผ่านการใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structured interview) จากการสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นของตัวแทนชุมชนบ้านโรงหวด ตำบลจี่ราย อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ที่เคยมีประสบการณ์ในการได้รับคัดเลือกเป็นผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวชุมชนแบบนวัตกรรมวิถี จำนวน 10 ราย พร้อมทั้งศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2 นำข้อมูลของผลลัพธ์ที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์หาจุดแข็ง (strengths) จุดอ่อน (weakness) โอกาส (opportunities) และอุปสรรค (threats) ของชุมชนในการสร้างกลยุทธ์การท่องเที่ยว

2.3 นำผลลัพธ์ที่ได้จากการวิเคราะห์หาจุดแข็ง (strengths) จุดอ่อน (weakness) โอกาส (opportunities) และอุปสรรค (threats) มาสร้างเป็นกลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของชุมชน ด้วยกระบวนการ TOWS matrix

2.4 ถ่ายทอดกลยุทธ์การท่องเที่ยวที่ได้จากการวิเคราะห์ TOWS matrix สู่ชุมชนด้วยการจัดโครงการนำร่อง (pilot project) โดยมีการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วมและประเมินผลลัพธ์ที่ได้จากการท่องเที่ยวของโครงการดังกล่าว เพื่อให้ตัวแทนชุมชนได้นำเอาผลลัพธ์ไปปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านโรงหวด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐมต่อไป

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยช่วงที่ 1 ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structured interview) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีการกำหนดโครงสร้างของข้อคำถามต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้า ผู้สัมภาษณ์ได้สอบถามโดยใช้ข้อคำถามเดียวกันตามแบบสัมภาษณ์ แล้วจดบันทึกคำตอบทั้งหมดอย่างเป็นระบบ โดยแบบสัมภาษณ์มีข้อคำถาม ได้แก่ สถานการณ์การท่องเที่ยวในพื้นที่ การดำรงชีวิตในปัจจุบัน การรับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ผลกระทบที่ได้รับจากการระบาดของโควิด-19 ทั้งด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองและกฎหมาย และด้านเทคโนโลยี รวมถึงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการด้านการท่องเที่ยว ของชุมชนบ้านโรงหวด ตำบลจี่ราย อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Chantavanich, 2010) ด้วยวิธีการรวบรวมข้อมูล (methodological triangulation) เพื่อรวบรวมข้อมูลในเรื่องเดียวกัน ผ่านวิธีการตรวจสอบดังนี้

1. การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (data triangulation) ประกอบด้วย เวลา สถานที่ และบุคคล ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบ คือ เปลี่ยนตัวผู้สัมภาษณ์ และสังเกตแทนที่จะเป็นผู้วิจัยคนเดียวในกรณีที่ไม่น่าเชื่อถือในคุณภาพของข้อมูล

2. การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (theory triangulation) ตรวจสอบว่าผู้ศึกษาใช้แนวคิดทฤษฎีที่ต่างไปจากเดิม หรือมีการอธิบายข้อมูลแตกต่างมาน้อยเพียงใด

3. การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (methodological triangulation) จัดสนทนาในรูปแบบประชุมระดมสมองกับกลุ่มตัวอย่างโดยใช้คำถามเดียวกันเพื่อแสดงความคิดเห็นในมุมมองที่หลากหลาย

หลังจากผ่านการตรวจสอบในวิธีการดังกล่าวแล้ว จึงสามารถสรุปเป็นแนวคำถามในการสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยได้ทั้งหมด 4 ส่วน ดังนี้

แนวสัมภาษณ์ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ประกอบด้วย ชื่อ-นามสกุล อายุ และประเภทธุรกิจในชุมชน

แนวสัมภาษณ์ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลสถานการณ์การท่องเที่ยว การดำรงชีวิตและการดำเนินธุรกิจในปัจจุบัน ประกอบด้วย ชุดคำถามจำนวน 5 ข้อ ที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนบ้านโรงหวด ในการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว จังหวัดนครปฐม

แนวสัมภาษณ์ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลสภาพแวดล้อมในการดำเนินธุรกิจ ภายใต้ภายใต้วิถีชีวิตปกติรูปแบบใหม่ ประกอบด้วย ชุดคำถามจำนวน 4 ข้อ ที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนบ้านโรงหวด ในการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว จังหวัดนครปฐม ทั้งในด้านการเมืองและกฎหมาย ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม วัฒนธรรม และด้านเทคโนโลยี

แนวสัมภาษณ์ตอนที่ 4 เป็นข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยช่วงที่ 2 ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามสำหรับการวัดระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนบ้านโรงหวด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ภายใต้วิถีชีวิตปกติรูปแบบใหม่ โดยแบบสอบถาม ที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการใช้บริการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านโรงหวด จำนวน 7 ข้อ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว รูปแบบการมาท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของแหล่งท่องเที่ยว จำนวนครั้งในการมาใช้บริการท่องเที่ยว ช่วงเวลาที่ท่านมาท่องเที่ยว และกิจกรรมหรือกลุ่มธุรกิจที่นักท่องเที่ยวเกิดความชื่นชอบ

แบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนบ้านโรงหวด ประกอบด้วย ด้านสิ่งดึงดูดใจ (attractions) จำนวน 4 ข้อ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (activities) จำนวน 6 ข้อ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (amenities) จำนวน 5 ข้อ ด้านที่พักอาศัย (accommodation) จำนวน 2 ข้อ และด้านการเข้าถึง (accessibility) จำนวน 4 ข้อ

แบบสอบถามตอนที่ 4 เป็นข้อเสนอแนะอื่น ๆ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ไปวิเคราะห์วิธีการทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปด้วยคอมพิวเตอร์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์การประเมินตามหลักระดับคุณภาพ 5 ระดับ ของ Likert rating scales ซึ่งเมื่อนำมาหาค่าเฉลี่ยแล้วนำค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ไปเปรียบเทียบกับค่าน้ำหนักคะแนน จากนั้นผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามที่ได้ให้แก่ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ราย เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (index of consistency: IOC) โดยพิจารณาความสอดคล้องขององค์ประกอบที่พัฒนาขึ้น ดังนี้

คะแนน +1	หมายถึง ข้อที่แน่ใจว่าสอดคล้อง
คะแนน 0	หมายถึง ข้อที่ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง
คะแนน -1	หมายถึง ข้อที่แน่ใจว่าไม่สอดคล้อง

จากนั้นผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่รวบรวมจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (index of item objective congruence) ของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.80 -1.00 และนำร่างแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นจึงทดลองใช้ (try out) แบบสอบถาม กับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน และนำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (discrimination power) และค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach alpha พบว่า ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.52-0.84 และค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามนี้เท่ากับ 0.97

โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ คือ สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการ SWOT analysis (Tongwassanasong, 2021) ซึ่งประกอบด้วยการวิเคราะห์จุดแข็ง (strengths) จุดอ่อน (weakness) โอกาส (opportunities) และอุปสรรค (threats) ของชุมชนบ้านโรงหวด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ทั้งในปัจจุบันเชิงกายภาพ ปัจจุบันด้านการเมืองและกฎหมาย ปัจจุบันด้านเศรษฐกิจ และปัจจุบันด้านสังคมวัฒนธรรม ซึ่งจะนำไปต่อยอดในการกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของชุมชนในจังหวัดนครปฐม ภายใต้ยุทธศาสตร์วิสัยทัศน์รูปแบบใหม่ ผ่านการนำเสนอด้วยกระบวนการ TOWS matrix (Sereerat, 2007)

โดยหลังจากดำเนินการวิเคราะห์กลยุทธ์ TOWS matrix เสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยได้ถ่ายทอดแนวคิดสู่ชุมชนด้วยการจัดโครงการนำร่อง (pilot project) โดยมีการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วมและประเมินผลลัพธ์ที่ได้จากการท่องเที่ยวของโครงการดังกล่าว ผ่านการวัดผลความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เคยเข้ามาซื้อสินค้าหรือบริการกับตัวแทนกลุ่มชุมชนบ้านโรงหวด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ที่มีการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการวิจัยจากการลงพื้นที่ภายในชุมชนบ้านโรงหวด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ในช่วงเวลาวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ ตามจุดให้บริการด้านการท่องเที่ยวของชุมชน ตัวอย่างเช่น ฐานกิจกรรมการปั่นเครื่องปั้นดินเผา ลานจำหน่ายสินค้าของชุมชน เป็นต้น โดยการสอบถามเบื้องต้นว่าเคยเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนบ้านโรงหวดหรือไม่รวมถึงมีการเชิญชวนประชาสัมพันธ์ที่ไม่รบกวนเวลาการท่องเที่ยว โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (questionnaire) สำหรับการวัดระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนบ้านโรงหวด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ภายใต้ยุทธศาสตร์วิสัยทัศน์รูปแบบใหม่ ด้วยแนวคิดองค์ประกอบการท่องเที่ยว (Dickman, 1996) โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistic) ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) เพื่อนำเอาผลลัพธ์ที่ได้ ไปปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพในการพัฒนากลยุทธ์การท่องเที่ยวของชุมชนบ้านโรงหวด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐมต่อไป (Figure 2)

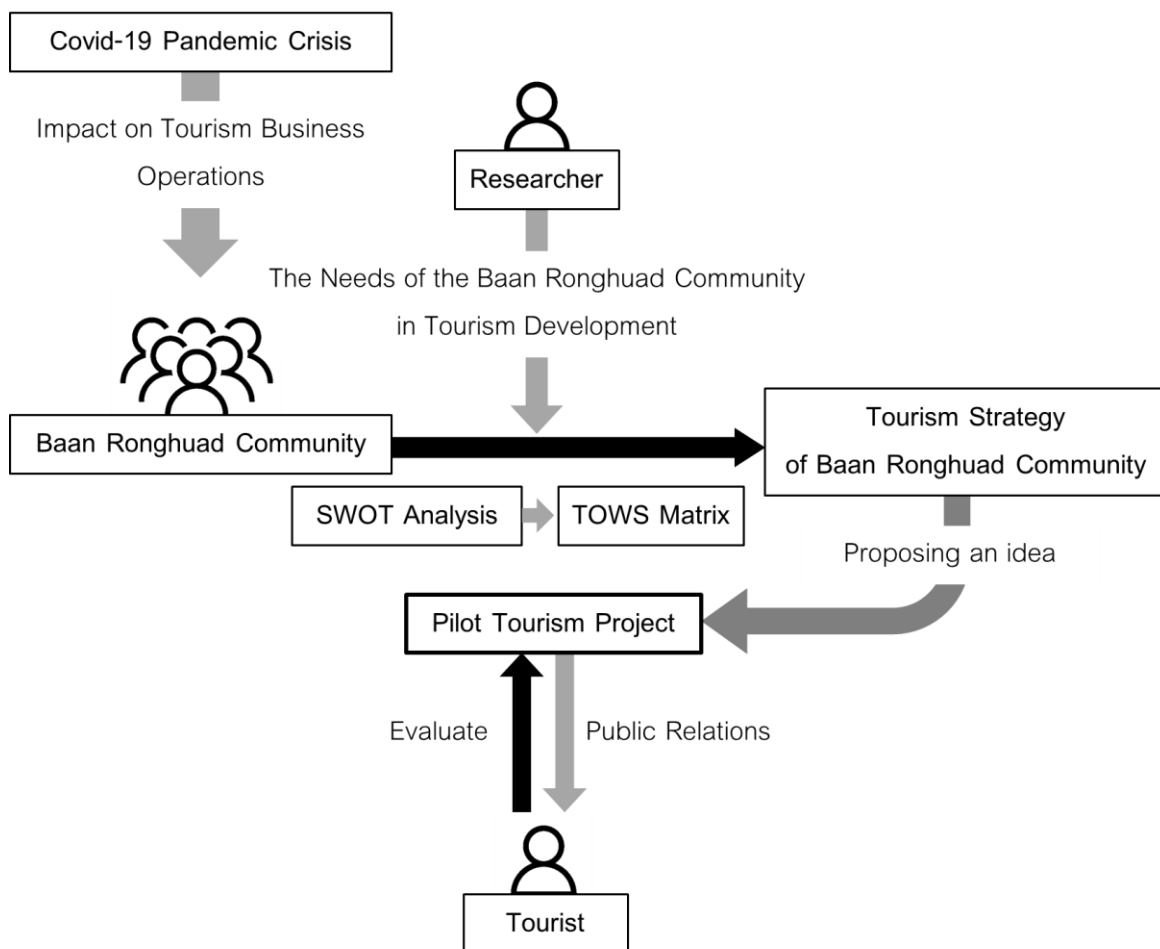

Figure 2 Summary of research operations.

5. สรุปผลการดำเนินงานด้านจริยธรรมการวิจัย

จากการวางแผนงานการทำวิจัยเพื่อขอจริยธรรมรับรองในการดำเนินงานวิจัยเป็นไปอย่างถูกต้องและไม่ผิดต่อจรรยาบรรณของสังคมและเป็นการแสดงถึงแผนการดำเนินงานในเรื่อง “ความต้องการของชุมชนในการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว จังหวัดนครปฐม ภายใต้วิกฤตการณ์การระบาดโควิด-19: กรณีศึกษา ชุมชนบ้านโรงหวด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม” ที่ได้ผ่านกระบวนการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคนจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี (COA No. 017/2023)

ผลการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับ “ความต้องการของชุมชนในการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว จังหวัดนครปฐม ภายใต้วิกฤตการณ์การระบาดโควิด-19: กรณีศึกษา ชุมชนบ้านโรงหวด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของชุมชน เสนอแนะกลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน รวมถึง

เสนอแนะกลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนภายใต้ยุควิถีชีวิตปกติรูปแบบใหม่ โดยการนำเสนอผลการวิจัยครั้งนี้สามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเด็นใหญ่ดังนี้

1. ผลการศึกษาความต้องการของชุมชนบ้านโรงหวด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ในการพัฒนาการท่องเที่ยว ภายใต้ยุควิถีชีวิตปกติรูปแบบใหม่

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับตัวแทนชุมชนบ้านโรงหวด ตำบลวังราย อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ที่เคยมีประสบการณ์ในการได้รับคัดเลือกเป็นผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวชุมชนแบบนวัตกรรม จำนวน 10 ราย สามารถสรุปผลการศึกษาความต้องการของชุมชนบ้านโรงหวด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ในการพัฒนาการท่องเที่ยว ภายใต้ยุควิถีชีวิตปกติรูปแบบใหม่ เป็นประเด็นได้ดังนี้

1.1 สถานการณ์การท่องเที่ยว การดำรงชีวิตและการดำเนินธุรกิจของชุมชนบ้านโรงหวด

สถานการณ์การท่องเที่ยวในยุคปัจจุบันของชุมชนบ้านโรงหวดมีความซบเซาลงอย่างเห็นได้ชัด โดยผู้ประกอบการในชุมชนส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่ส่งผลให้นักท่องเที่ยวไม่สามารถเข้ามาท่องเที่ยวได้ตามปกติ รวมถึงปัจจัยที่เกิดจากการแข่งขันในภาคอุตสาหกรรมที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบันก็ย่อมสร้างความเสียหายในการดำเนินธุรกิจของชุมชนบ้านโรงหวดเป็นอย่างมาก ได้แก่ ความนิยมสินค้ากระถางต้นไม้ที่จากเดิมกลุ่มลูกค้ามักนิยมกระถางต้นไม้ที่ใช้วัสดุจากดินก็มีแนวโน้มความต้องการของลูกค้าที่ลดลง เนื่องจากสินค้าทดแทนในปัจจุบันเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะกระถางต้นไม้ที่ทำมาจากพลาสติก จึงส่งผลให้ลูกค้าเกิดความหลากหลายในการตัดสินใจซื้อกระถางต้นไม้ที่ผลิตจากวัสดุประเภทอื่น ๆ แทน สาเหตุอันเนื่องมาจากน้ำหนักราคาที่เบากว่า ความสามารถในการเคลื่อนย้ายง่ายกว่า รวมถึงมีราคาต่อชิ้นที่ถูกกว่า

จากข้อมูลข้างต้นส่งผลให้การดำรงชีวิตของคนในชุมชนบ้านโรงหวดจำเป็นต้องประหยัดและรัดกุมการใช้จ่ายมากขึ้น เนื่องจากขาดรายได้ประจำที่เกิดขึ้นภายในชุมชน ประกอบกับเกิดค่าใช้จ่ายในการเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 เพิ่มขึ้น ตัวอย่างเช่น หน้ากากอนามัย แอลกอฮอล์ เป็นต้น โดยตั้งแต่ในช่วงปี 2563 จนถึงปัจจุบัน การดำรงชีวิตของคนในชุมชนบ้านโรงหวดจัดอยู่ในช่วงถดถอย (decline) จึงเป็นเหตุให้คนในชุมชนต้องร่วมกันระดมสมองเพื่อวางแผนในการพัฒนากลยุทธ์ของธุรกิจท่องเที่ยวในชุมชนให้สามารถกลับมามีรายได้เหมือนเช่นเคย

1.2 ปัจจัยเชิงกายภาพในการดำเนินธุรกิจของชุมชนบ้านโรงหวด

วิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ส่งผลให้ผู้ประกอบการในชุมชนบ้านโรงหวดจำเป็นต้องมีการปรับตัวเป็นอย่างมาก ผลการศึกษา พบว่า ความพร้อมของบุคลากรภายในชุมชนบ้านโรงหวดเป็นปัจจัยเชิงบวกที่มีความสำคัญอย่างมากในการขับเคลื่อนศักยภาพของชุมชนให้ประสบความสำเร็จ เนื่องจากบุคลากรภายในชุมชนมีองค์ความรู้และความตั้งใจในการพัฒนารูปแบบธุรกิจการท่องเที่ยวของชุมชนให้เกิดศักยภาพที่สูงขึ้น แต่ปัจจัยเชิงลบที่ชุมชนยังขาดอยู่ คือ องค์ความรู้ด้านการประกอบธุรกิจในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง รวมถึงแนวทางการปรับตัวทางธุรกิจภายใต้ยุควิถีชีวิตปกติรูปแบบใหม่ โดยข้อเสนอแนะและความคาดหวังของชุมชนหลังจากที่ได้สัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ชุมชนมีความต้องการพัฒนาศักยภาพทางธุรกิจในการเพิ่มเติมองค์ความรู้ในด้านการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ทางตลาด รวมถึงการสร้างองค์ความรู้ของชุมชนในด้านการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ในยุควิถีชีวิตใหม่ ตัวอย่างเช่น การวางแผนด้านกลยุทธ์ การวางแผนด้านการตลาด และการวางแผนด้านการเงิน เพื่อให้ชุมชนเกิดประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวที่สูงขึ้น และสามารถกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวต่อไป

2. ผลการวิเคราะห์ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านโรงหวด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ภายใต้วิถีชีวิตปกติรูปแบบใหม่ด้วยกระบวนการ TOWS matrix

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบจำลอง SWOT analysis

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลสถานการณ์การท่องเที่ยว การดำรงชีวิตและการดำเนินธุรกิจของชุมชนบ้านโรงหวดจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับตัวแทนชุมชนบ้านโรงหวด ตำบลจั่วราย อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยจึงได้นำข้อมูลดังกล่าวมาศึกษาพร้อมกับแหล่งข้อมูลทุติยภูมิที่ได้จากเอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์ข้อมูลแบบจำลอง SWOT analysis ที่พิจารณาถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคมวัฒนธรรม และปัจจัยด้านเทคโนโลยีในการท่องเที่ยว (Wheelen, & Hunger, 2002) ภายใต้ยุควิถีชีวิตปกติรูปแบบใหม่ ของชุมชนบ้านโรงหวด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ดังรายละเอียดใน (Table 1)

Table 1 Summary of strengths and weaknesses assessment.

strengths		weaknesses	
S ₁	the community has an advantage in human capital, where most personnel within the community are harmonious and friendly towards tourists	W ₁	most of the personnel within the community are elderly people after retirement. Therefore, it may be a constraint in adapting business operations in the <i>Next Normal</i> era
S ₂	the community has an advantage in cultural capital related to the history of making pottery with Dvaravati patterns	W ₂	most personnel within the community lack experience in doing business, for example, advertising and promoting tourist attractions in the community to tourists
S ₃	the area within the community is convenient for traveling by both land and water (Tha Chin River)	W ₃	personnel within the community who are teenagers and working people mostly work outside the community in industrial factories. As a result, the development of the community's tourism business sector lacks improvement and development to suit the present era
S ₄	the community has interesting tourist attractions in the nearby area, such as the Nakhon Chai Si River, Lung Jae Garden, and Jesada Technik Museum	W ₄	most entrepreneurs within the community have limited capital for business development
S ₅	most personnel within the community lead a simple lifestyle	W ₅	most entrepreneurs within the community lack knowledge and understanding about management methods under the limitations of systematic disease control measures
S ₆	expenses for carrying out activities within the community are cheap compared to expenses in other tourist attractions in Nakhon Pathom province	W ₆	businesses within the community lack standardized distribution channels

จากข้อมูลใน (Table 1) พบว่า บุคลากรภายในชุมชนบ้านโรงหวดส่วนใหญ่มีความสามัคคีและอัธยาศัยที่ดีต่อนักท่องเที่ยว รวมถึงมีต้นทุนทางวัฒนธรรมที่โดดเด่น โดยมีกิจกรรมการปั้นเครื่องปั้นดินเผาแบบดั้งเดิมที่สืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญต่อการสร้างกิจกรรมการโฆษณาและประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนให้เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น แต่เนื่องจากบุคลากรภายในชุมชนส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้สูงอายุช่วงหลังวัยเกษียณ จึงอาจส่งผลให้เกิดข้อจำกัดในการปรับตัวและการสร้างกลยุทธ์ด้านการท่องเที่ยวในยุคความปกติใหม่ โดยเฉพาะด้านการนำเอาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และภาษาเข้ามาปรับใช้ภายในชุมชน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องสร้าง “กลุ่มคนรุ่นใหม่” ให้เข้ามามีส่วนร่วมกับชุมชน เนื่องจากกลุ่มดังกล่าวมีทักษะและองค์ความรู้พื้นฐานในด้านการนำเอา

ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาปรับใช้ในการดำเนินธุรกิจ ตัวอย่างเช่น การโพสต์ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ลงในแพลตฟอร์มของสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ ตลอดจนเสริมสร้างทักษะด้านภาษาในเบื้องต้น เพื่อให้บุคลากรภายในชุมชนสามารถสนทนาในระดับพื้นฐานกับกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติได้มากขึ้น

ชุมชนบ้านโรงหวดมีความพร้อมในด้านการคมนาคมทั้งทางบกและทางน้ำที่สามารถเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายในจังหวัดนครปฐม ตัวอย่างเช่น พิพิธภัณฑ์รถเก่า (เจษฎาเทคนิคมิวเซียม) สวนลู่แจ้ (สวนใน) ตลาดจิ้งจอก และสถานีรถไฟวัดจิ้งจอก ดังนั้นจึงเป็นข้อสังเกตที่ดีในการจัดวางเส้นทางการท่องเที่ยวแบบ “รายการนำเที่ยว” หรือ package tour เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถท่องเที่ยวได้หลากหลาย โดยนำจุดเด่นของแหล่งท่องเที่ยวบริเวณรอบชุมชนบ้านโรงหวดมาสร้างเป็นเอกลักษณ์ในการท่องเที่ยว รวมถึงเพิ่มเติมความน่าสนใจด้วยแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อสร้างประสบการณ์รูปแบบใหม่ที่เกิดจากการเข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ศิลปะ มรดกทางวัฒนธรรม หรือคุณลักษณะพิเศษของชุมชน ความเชื่อมโยงกับผู้คนซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่และเป็นผู้รังสรรค์วัฒนธรรมที่มีชีวิตนั้น (UNESCO, 2006) โดยนักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสกับภูมิปัญญาและความเรียบง่ายของคนภายในชุมชน ซึ่งนับเป็นโอกาสที่ดีต่อการเพิ่มมูลค่าในกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านโรงหวด ตลอดจนสามารถสร้างแนวทางการจัดการด้านช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าภายในชุมชนที่ชัดเจนและขยายเป็นวงกว้างมากยิ่งขึ้น

Table 2 Summary of opportunities and threats assessment.

opportunities		threats	
O ₁	government agencies provide continuous guidelines and measures to promote and support domestic tourism businesses after the COVID-19 outbreak crisis.	T ₁	government agencies require stricter measures to prevent the spread of COVID-19, which may increase complexity in managing community tourism
O ₂	a new airport is expected to be constructed in Nakhon Pathom Province by 2029, expanding air transportation routes and stimulating income generation and tourism in the province and nearby communities, attracting both domestic and international tourists	T ₂	the COVID-19 outbreak has caused an economic slowdown, negatively affecting the tourism business sector in Nakhon Pathom Province
O ₃	tourist behavior today has more diverse travel styles	T ₃	tourist attractions in Nakhon Pathom Province are numerous and highly competitive
O ₄	Nakhon Pathom Province is centrally located and offers a wide variety of tourist attractions, including historical, cultural, agricultural, and community-based destinations, appealing to many tourist groups	T ₄	the purchasing behavior of most domestic tourists tends to be more economical
O ₅	advances in information technology enable tourists to easily access travel information across borders		

จากข้อมูลใน (Table 2) พบว่า ในปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐมีแนวทางในการสร้างมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนธุรกิจด้านการท่องเที่ยวภายในประเทศหลังจากเกิดวิกฤตการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 อย่างต่อเนื่อง ประกอบกับแนวโน้มของโครงการสร้างท่าอากาศยานแห่งใหม่ในประเทศไทยที่มีแผนจัดตั้งในจังหวัดนครปฐมเพื่ออำนวยความสะดวกในการคมนาคมขนส่งและด้านการท่องเที่ยวในอนาคตนับเป็นสัญญาณที่ดีในการปรับปรุงและพัฒนา

รูปแบบการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านโรงหวดให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน มีผลต่อการการสร้างรายได้ และการกระตุ้นภาคเศรษฐกิจภายในจังหวัดนครปฐมรวมถึงแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบริเวณใกล้เคียง ทั้งจากกลุ่มนักท่องเที่ยวภายในประเทศและต่างประเทศ หากชุมชนบ้านโรงหวดสามารถบริหารจัดการรูปแบบของกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับมาตรการในการป้องกันการแพร่ระบาดของวิกฤตการณ์การระบาดโควิด-19 ได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ รวมถึงมีการกำหนดแนวทางการสร้างสื่อโฆษณาและประชาสัมพันธ์ที่สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มลูกค้าเป้าหมายที่เป็นนักท่องเที่ยวทั้งภายในประเทศและต่างประเทศได้ ย่อมส่งผลให้ชุมชนบ้านโรงหวดเป็นที่รู้จักและเป็นสถานที่ท่องเที่ยวหลักในจังหวัดนครปฐมได้ต่อไปในอนาคต

2.2 การวิเคราะห์กลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวด้วยกระบวนการ TOWS matrix

จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบจำลอง SWOT analysis ด้านความต้องการของชุมชนในการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยว จังหวัดนครปฐม ภายใต้วิถีชีวิตที่ปรับเปลี่ยนใหม่ ของชุมชนบ้านโรงหวดเสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำกลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนผ่านกระบวนการ TOWS matrix ซึ่งเป็นกลยุทธ์ทางเลือก 4 ประการ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ควรดำเนินการเชิงรุก (SO) กลยุทธ์ที่สามารถปรับปรุงและแก้ไขจุดอ่อน (WO) กลยุทธ์ที่ควรดำเนินการอย่างรัดกุม (ST) และกลยุทธ์ที่ต้องดำเนินการอย่างระมัดระวัง (WT) ดังผลการสรุปใน (Table 3)

Table 3 Summary of the analysis of the tourism development strategy of the Baan Ronghuad Community.

internal environment/ external environment	strengths [S ₁ -S ₆]	weaknesses [W ₁ -W ₆]
opportunities [O ₁ -O ₅]	1. take proactive action 1.1 SO ₁ strategy develop creative community tourism routes in the form of Package Tours (S ₁ S ₂ S ₃ S ₄ O ₃ O ₄ O ₅) 1.2 SO ₂ strategy proactively market in presenting tourism activity formats (S ₁ S ₂ S ₄ S ₆ O ₃ O ₄ O ₅)	2. improve and fix weaknesses 2.1 WO ₁ strategy apply information technology systems for advertising and publicizing community tourism (W ₁ W ₂ W ₆ O ₅) 2.2 WO ₂ strategy increase community skills in developing marketing channels to reach target customers (W ₂ W ₆ O ₂ O ₃ O ₄ O ₅) 2.3 WO ₃ strategy create a community management model that focuses on cost reduction and is consistent with the way of life in the New Normal era (W ₁ W ₄ O ₁ O ₅)
threats [T ₁ -T ₄]	3. operate carefully 3.1 ST ₁ strategy promote the cultural identity of the community to focus on expanding tourism market share in Nakhon Pathom Province (S ₁ S ₂ S ₃ S ₄ T ₂ T ₃) 3.2 ST ₂ strategy create community trade networks within nearby areas (S ₃ S ₄ T ₃)	4. proceed carefully 4.1 WT ₁ strategy develop community lifestyles to be consistent with the new normal era (W ₁ W ₃ W ₄ W ₅ T ₁ T ₂) 4.2 WT ₂ strategy cultivate ideas for the new generation within the community so that they are interested and want to help in the development of community tourism (W ₁ W ₂ W ₃ T ₂)

3. ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อโครงการท่องเที่ยวนาร่องของชุมชนบ้านโรงหวด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ภายใต้วิถีชีวิตปกติรูปแบบใหม่ด้วยกระบวนการ TOWS matrix

จากข้อมูลใน (Table 3) ผู้วิจัยจึงได้สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค รวมถึงแบบจำลอง SWOT analysis เพื่อนำไปสู่การถ่ายทอดกลยุทธ์ ในการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวสู่ชุมชนด้วยการจัดประชุมกลุ่มย่อยและดำเนินโครงการท่องเที่ยวนาร่อง (pilot project) ของชุมชนที่พิจารณาจากปัจจัยองค์ประกอบการท่องเที่ยวทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย ปัจจัยด้านสิ่งดึงดูดใจ (attractions) ปัจจัยด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (activities) ปัจจัยด้านการเข้าถึง (accessibility) ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (amenities) และปัจจัยด้านที่พักอาศัย (accommodation) โดยผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวที่เคยเข้ามาซื้อสินค้าหรือบริการ รวมถึงมีความสนใจในการเข้ามาท่องเที่ยวเกี่ยวกับตัวแทนกลุ่มชุมชนบ้านโรงหวด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ภายหลังจากที่ชุมชนได้มีการจัดโครงการท่องเที่ยวนาร่องหลังจากที่ได้วิเคราะห์กลยุทธ์ TOWS matrix ภายใต้วิกฤตการณ์การระบาดโควิด-19 เสร็จสิ้นแล้ว จำนวน 400 คน และใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อสร้างความสัมพันธ์ของครอบครัว จำนวน 122 คน (คิดเป็นร้อยละ 30.50) มีความสนใจในการเข้ามาท่องเที่ยวเกี่ยวกับตัวแทนกลุ่มชุมชนบ้านโรงหวดส่วนใหญ่มาท่องเที่ยวในรูปแบบหมู่คณะ/กลุ่มเพื่อน จำนวน 154 คน (คิดเป็นร้อยละ 38.50) มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวชุมชนบ้านโรงหวดต่อครั้งอยู่ที่ระหว่าง 301 - 500 บาท จำนวน 194 คน (คิดเป็นร้อยละ 48.50) มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของแหล่งท่องเที่ยวจากสื่อสังคมออนไลน์ จำนวน 184 คน (คิดเป็นร้อยละ 46.00) มีการเข้ามาท่องเที่ยวในช่วงวันเสาร์และวันอาทิตย์ จำนวน 219 คน (คิดเป็นร้อยละ 54.75) โดยมีความชื่นชอบกิจกรรมเครื่องบินดินเผามากที่สุด มีจำนวน 154 คน (คิดเป็นร้อยละ 38.50) โดยมีระดับความพึงพอใจต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านโรงหวดโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยซึ่งมีค่าเท่ากับ 4.54

อภิปรายผล

จากการศึกษาความต้องการของชุมชนในการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว จังหวัดนครปฐม ภายใต้วิถีชีวิตปกติรูปแบบใหม่: กรณีศึกษา ชุมชนบ้านโรงหวด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยสามารถอภิปรายผลการวิจัยในการสร้างแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านโรงหวด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ภายใต้วิถีชีวิตปกติรูปแบบใหม่ ได้ดังนี้

1. ความต้องการของชุมชนบ้านโรงหวด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ในการพัฒนาการท่องเที่ยว ภายใต้วิถีชีวิตปกติรูปแบบใหม่ พบว่า การดำรงชีวิตของคนในชุมชนบ้านโรงหวดจำเป็นต้องประหยัดและรัดกุมการใช้จ่ายมากขึ้น รวมถึงควรมีการร่วมกันระดมสมองเพื่อวางแผนในการพัฒนากลยุทธ์ของธุรกิจท่องเที่ยวในชุมชนให้สามารถกลับมามีรายได้ที่สูงขึ้นสอดคล้องกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในยุควิถีชีวิตปกติรูปแบบใหม่ ผ่านการพัฒนาศักยภาพทางธุรกิจในการเพิ่มเติมองค์ความรู้ในด้านการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ทางตลาด รวมถึงการสร้างองค์ความรู้ของชุมชนในด้านการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นทั้งในด้านการวางแผนด้านกลยุทธ์ การวางแผนด้านการตลาด และการวางแผนด้านการเงิน ดังนั้นผู้ประกอบการธุรกิจ รวมถึงบุคลากรภายในชุมชนควรมีการวางแผนร่วมกันในการพัฒนาศักยภาพทางด้านธุรกิจของตนเองมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ninaroon et al. (2023) ที่กล่าวว่า การพัฒนาความสามารถของผู้ประกอบการชุมชนควรมีองค์ประกอบด้วยกันหลายด้าน ตัวอย่างเช่น ด้านผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ ด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์ ด้านการพัฒนาความสามารถด้านมนุษยและด้านส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินงานของธุรกิจต่อไป

2. กลยุทธ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านโรงหวด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ภายใต้วิถีชีวิตปกติรูปแบบใหม่ พบว่า กลยุทธ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านโรงหวดต้องมีการพัฒนาธุรกิจอย่างผสมผสาน โดยแบ่งเป็น 4 กลยุทธ์หลัก ดังนี้

2.1 กลยุทธ์ที่ควรดำเนินการเชิงรุก (SO) แบ่งเป็น 2 กลยุทธ์ย่อย ประกอบด้วย การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวชุมชนสร้างสรรค์ (SO₁) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวที่มีการอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวในการสัญจรไปมาทั้งทางบกและทางน้ำ ผ่านรูปแบบการจัดทำรายการนำเที่ยว (package tour) และการตลาดเชิงรุกในการนำเสนอรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว (SO₂) ที่มุ่งเน้นการวางแผนด้านการโฆษณาและประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวชุมชนในรูปแบบออนไลน์ให้มากขึ้นตามกระแสของความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในวิถีชีวิตปกติรูปแบบใหม่

2.2 กลยุทธ์ที่สามารถปรับปรุงและแก้ไขจุดอ่อน (WO) แบ่งเป็น 3 กลยุทธ์ย่อย ประกอบด้วย การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการโฆษณาและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวชุมชน (WO₁) ที่มุ่งเน้นการปรับปรุงและพัฒนาูปแบบการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนที่มุ่งเน้นให้กลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมายสามารถรับรู้และเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนบ้านโรงหวดได้ง่ายขึ้น การเพิ่มทักษะให้ชุมชนในการพัฒนาช่องทางการตลาดเพื่อเข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย (WO₂) ที่มุ่งเน้นการสร้างความร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานเอกชน หรือสถาบันการศึกษาในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินกิจกรรมอบรมเพิ่มทักษะความรู้ให้กับตัวแทนในชุมชนสำหรับการพัฒนาช่องทางการตลาดในวิถีชีวิตปกติรูปแบบใหม่ และการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนที่มุ่งเน้นในด้านการตลาดและสอดคล้องกับยุควิถีชีวิตปกติรูปแบบใหม่ (WO₃) ที่มุ่งเน้นการปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนที่มุ่งเน้นในด้านการตลาด โดยมีการเรียกประชุมตัวแทนผู้ประกอบการภายในชุมชนให้เห็นทิศทางการบริหารชุมชนที่มีประสิทธิภาพ ผ่านการบูรณาการร่วมกันระหว่างตัวแทนภายในชุมชนเพื่อให้รูปแบบกิจกรรมในรายการนำเที่ยว

2.3 กลยุทธ์ที่ควรดำเนินการอย่างรัดกุม (ST) แบ่งเป็น 2 กลยุทธ์ย่อย ประกอบด้วย การส่งเสริมเอกลักษณ์เชิงวัฒนธรรมของชุมชนเพื่อมุ่งเน้นการขยายส่วนแบ่งทางการตลาดด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐม (ST₁) ที่มุ่งเน้นเอกลักษณ์ในด้านทุนมนุษย์ (human capital) และทุนทางวัฒนธรรม (cultural capital) ที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์การปั้นเครื่องปั้นดินเผาหลวงตาหลวงวดี และการสร้างเครือข่ายทางการค้าของชุมชนภายในพื้นที่ใกล้เคียง (ST₂) ที่มุ่งเน้นการสร้างความร่วมมือของผู้ประกอบการในเขตพื้นที่ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการดำเนินธุรกิจผ่านการสร้างความเข้มแข็งในรูปแบบเครือข่ายทางการค้าที่มุ่งเน้นการเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน

2.4 กลยุทธ์ที่ต้องดำเนินการอย่างระมัดระวัง (WT) แบ่งเป็น 2 กลยุทธ์ย่อย ประกอบด้วย การพัฒนาูปแบบการดำเนินวิถีชีวิตของชุมชนให้สอดคล้องกับยุควิถีชีวิตปกติรูปแบบใหม่ (WT₁) ที่มุ่งเน้นการปรับเปลี่ยน (turnaround) ูปแบบการดำเนินวิถีชีวิตประจำวันของบุคลากรภายในชุมชนทุกช่วงวัย ที่ส่งผลกระทบโดยตรงกับสถานที่ท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นการแนวทางการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ที่ไม่ก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมและอนุรักษ์ไว้ซึ่งวัฒนธรรมโบราณที่เป็นเอกลักษณ์แต่มีความร่วมสมัยกับยุคปัจจุบัน และการปลูกฝังแนวคิดให้กับกลุ่มคนรุ่นใหม่ภายในชุมชนให้เกิดความสนใจและต้องการมีส่วนร่วมช่วยในการพัฒนาด้านท่องเที่ยวของชุมชน (WT₂) ที่มุ่งเน้นการกำหนดเป้าหมายที่มีทิศทางชัดเจนและการแสดงข้อมูลเชิงปริมาณที่สามารถอธิบายให้เห็นถึงแนวโน้มในการเติบโตและสร้างรายได้ทางธุรกิจของชุมชน โดยการปลูกฝังแนวคิดของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจในวิถีชีวิตปกติรูปแบบใหม่

เมื่อพิจารณาถึงความต้องการของชุมชนบ้านโรงหวดอย่างเร่งด่วน จะเห็นได้ว่า บุคลากรภายในชุมชนส่วนใหญ่จำเป็นต้องประหยัดและรัดกุมการใช้จ่ายมากขึ้น ดังนั้นชุมชนควรมีการนำกลยุทธ์การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนที่มุ่งเน้นในด้านการตลาดและสอดคล้องกับยุควิถีชีวิตปกติรูปแบบใหม่ (WO₃) มาประยุกต์ใช้เป็นลำดับแรก โดยตัวแทนผู้นำชุมชนควรมีการปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนที่มุ่งเน้นการลดต้นทุน รวมถึงการ

นำเอาแนวคิดการเพิ่มมูลค่าสินค้าจะต้องมีแนวทางในการปฏิบัติที่เรียบง่าย ตามกระแสนิยมที่บุคลากรภายในชุมชนสามารถปฏิบัติตามได้ในทุกช่วงวัย

3. ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อโครงการท่องเที่ยวนาร่องของชุมชนบ้านโรงหวด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ภายใต้วิถีชีวิตปกติรูปแบบใหม่ด้วยกระบวนการ TOWS matrix

3.1 ด้านสิ่งดึงดูดใจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับกิจกรรมของชุมชนในระดับมากที่สุด โดยกิจกรรมที่ชุมชนได้จัดขึ้นจะต้องมีความสัมพันธ์กับการจัดเส้นทางท่องเที่ยวในหนึ่งวัน ที่สามารถเปิดประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวได้อย่างน่าสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Singtrakul, & Sermkarndee (2013) ที่กล่าวว่า การจัดเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนที่เน้นกิจกรรมท่องเที่ยวที่มีการเรียนรู้และสร้างความเข้าใจจะสามารถดึงดูดกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ ซึ่งงานวิจัยของ Sriget (2022) ยังได้กล่าวเพิ่มเติมว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนนั้น กิจกรรมการท่องเที่ยวจะต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ กิจกรรมต้องไม่กระทบต่อธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่น นอกจากนี้ องค์ประกอบด้านมนุษย์สัมพันธ์ของคนในชุมชนก็เป็นอีกหนึ่งเหตุผลสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านโรงหวด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phenwansuk (2022) ที่กล่าวว่า แหล่งชุมชนที่มีบรรยากาศดีและผู้คนในชุมชนมีอัธยาศัยดี มีความน่าสนใจและมีเอกลักษณ์ของสถานที่ที่จะส่งเสริมให้เกิดสิ่งที่ดึงดูดใจของนักท่องเที่ยวให้เดินทางมายังสถานที่ดังกล่าว

3.2 ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในระดับมากที่สุดกับกิจกรรมการเรียนรู้ในเชิงปฏิบัติ ตัวอย่างเช่น กิจกรรมการสอนปั้นเครื่องปั้นดินเผา กิจกรรมการสอนทำผ้ามัดย้อม เป็นต้น เนื่องจากกิจกรรมดังกล่าวมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของชุมชนที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจในการเข้ามาใช้บริการภายในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Teerarat, & Pooripakdee (2021) ที่กล่าวว่า การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีอัตลักษณ์ที่ดึงดูดผู้ที่เดินทางท่องเที่ยวและทำกิจกรรมท่องเที่ยวสร้างสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวให้น่าดึงดูดใจและปลอดภัยส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจในพื้นที่และส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดี นอกเหนือจากกิจกรรมที่เกี่ยวข้องในเชิงปฏิบัติแล้ว กิจกรรมการแสดงของคนภายในชุมชนก็นับเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลให้นักท่องเที่ยวจดจำและสนใจในการเข้ามาท่องเที่ยวซ้ำ เนื่องจากกิจกรรมดังกล่าวสามารถบ่งบอกถึงเอกลักษณ์และเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของชุมชนให้สามารถเข้าใจได้ง่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Asawachai (2015) ที่กล่าวว่า อัตลักษณ์อันโดดเด่นที่เกิดจากประวัติศาสตร์ชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิตและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่ชุมชนสามารถนำมาเป็นคุณค่าเชิงลึกของชุมชนเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนได้

3.3 ด้านการเข้าถึง พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านโรงหวดที่มีเส้นทางไปสู่แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ได้ง่าย โดยการสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวอย่างครบครัน ทั้งในมุมของการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ภายในชุมชน การอำนวยความสะดวกทั้งในด้านอาหารและเครื่องดื่มที่เป็นเอกลักษณ์ รวมถึงการให้บริการแหล่งที่พักในบริเวณใกล้เคียง จะเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวของชุมชนบ้านโรงหวดอย่างสมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Thanawachiranun, Menun, & Rujiwararat (2020) ที่กล่าวว่า การวางแผนเส้นทางท่องเที่ยวนั้นจำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการพัฒนาดังนั้นและความสอดคล้องทำให้เกิดประโยชน์ร่วมกันทุกฝ่าย ได้แก่ นักท่องเที่ยว ผู้รับผิดชอบและดำเนินการ ตัวอย่างเช่น การนำเสนอรูปแบบเส้นทางท่องเที่ยวทั้งหมด 3 เส้นทาง ที่ประกอบด้วยเส้นทางท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการทำบุญ เส้นทางท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยวที่ชอบการเลือกซื้อสินค้า และเส้นทางท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยวที่มาเป็นแบบครอบครัว ต้องการทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และผ่อนคลาย จากเหตุผลที่ได้กล่าวมาข้างต้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Likitsarun (2019) ที่กล่าวว่า โครงสร้างพื้นฐานทางการท่องเที่ยวของแต่ละจังหวัดควรมี

การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวหลักสู่แหล่งท่องเที่ยวรอง เนื่องจากเส้นทางการคมนาคมที่สะดวกเป็นปัจจัยหลักที่สนับสนุนและดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาสู่แหล่งท่องเที่ยวในแต่ละแห่งมากขึ้น

3.4 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับความเพียงพอและเหมาะสมของอาหารและเครื่องดื่มในระดับมากที่สุด โดยสามารถแสดงถึงเอกลักษณ์ของวัตถุดิบและรสชาติที่โดดเด่นของชุมชนบ้านโรงหวด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Klinjandang, & Dabphet (2020) ที่กล่าวว่า อาหารท้องถิ่นสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวตลอดจนเป็นเครื่องมือในการดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ ชุมชนบ้านโรงหวดควรให้ความสำคัญกับความเพียงพอและเหมาะสมของสินค้าที่วางจำหน่ายและของที่ระลึกภายในชุมชนที่มีความโดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์จนสามารถเป็นของฝากประจำจังหวัดให้นักท่องเที่ยวได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Pongwiritthon, & Pakvipak (2016) ที่กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสม โดยส่งเสริมให้มีรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย มีอัตลักษณ์ของชุมชน ด้วยเหตุนี้ การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวต้องนำภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนมาพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว และส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ

3.5 ด้านที่พักอาศัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับที่พักอาศัยในบริเวณชุมชนบ้านโรงหวด มีความสะอาดเรียบร้อยในระดับมาก โดยอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญในการเลือกที่พักภายในสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชนบ้านโรงหวด ก็คือการกำหนดราคาที่พักที่เหมาะสม รวมถึงมีการอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวเพิ่มเติม ตัวอย่างเช่น การให้บริการร่วมกับอาหารเช้า การอำนวยความสะดวกในเรื่องของสัญญาณเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lertpatcharapong et al. (2023) ที่กล่าวว่า การบริหารจัดการด้านที่พักและอาหารเพื่อการรองรับการท่องเที่ยวของชุมชนเป็นการบริหารจัดการโดยมีการแบ่งให้กลุ่มตัวแทนภายในชุมชนมีหน้าที่ดูแลด้านการจัดการที่พักแบบโฮมสเตย์ และการคิดราคาที่พักรวมอาหารเช้าให้กับนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ ชุมชนบ้านโรงหวดควรให้ความสำคัญกับที่พักอาศัยในบริเวณชุมชนบ้านโรงหวด มีความเพียงพอและเหมาะสม โดยผู้ประกอบการที่พักในแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนบ้านโรงหวดจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับมาตรการด้านความปลอดภัยและการรักษาความสะอาดของห้องพักเป็นอย่างมาก เพื่อป้องกันและลดความเสี่ยงจากการแพร่กระจายเชื้อโควิด-19 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Boonprasit (2019) ที่กล่าวว่า ผู้ใช้บริการที่พักส่วนใหญ่ควรให้ความสำคัญเรื่องการรักษาความสะอาดของที่พัก การมีจุดคัดกรองโควิด-19 การแบ่งพื้นที่ใช้สอย พื้นที่ส่วนกลางไม่ให้เกิดความแออัด และการมีมาตรการป้องกันโรคโควิด-19 ของโรงแรม และรีสอร์ทที่ได้มาตรฐานของกระทรวงสาธารณสุข

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าองค์ความรู้ของผู้ประกอบการและตัวแทนของชุมชนบ้านโรงหวดมีบทบาทสำคัญอย่างมากในการสร้างสรรค์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน ทั้งในด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านที่พักอาศัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Tongwassanasong (2018) ที่กล่าวว่า องค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมจะประสบความสำเร็จได้นั้น จำเป็นต้องเกิดการนำเอาองค์ความรู้และประสบการณ์ของผู้บริหารเข้ามาช่วยในการพิจารณาวางแผนและควบคุมองค์กรธุรกิจภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปของแต่ละอุตสาหกรรม โดยจะต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ของผู้บริหารในการนำเอากลยุทธ์ที่หลากหลายเข้ามาปรับใช้กับองค์กรอย่างเหมาะสม เพื่อพัฒนาองค์กรธุรกิจให้ก้าวหน้าและยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้

งานวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยมีความตั้งใจในการถ่ายทอดให้เห็นถึงความต้องการของชุมชนในการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยว จังหวัดนครปฐม ภายใต้วิถีชีวิตปกติรูปแบบใหม่: กรณีศึกษา ชุมชนบ้านโรงหวด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. แหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนควรให้ความสำคัญกับการรักษาความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวตลอด 24 ชั่วโมง ตัวอย่างเช่น การกำหนดบุคลากรภายในชุมชนที่คอยทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลความเรียบร้อย ตลอดจนการติดตั้งกล้อง CCTV ที่สามารถใช้งานได้และมองเห็นในทุกมุมของแหล่งชุมชน เพื่อลดความเสี่ยงต่อการเกิดเหตุร้ายไม่ว่าจะเป็น การล้วงกระเป๋าไปจนถึงการก่ออาชญากรรม เป็นต้น

2. บุคลากรภายในชุมชนควรมีการเสริมสร้างประสบการณ์องค์ความรู้ใหม่ในด้านการตลาดดิจิทัล เพื่อนำเอาองค์ความรู้ที่ได้ไปต่อยอดในการสร้างเครื่องมือการโฆษณาและประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชน ด้วยการนำเอาสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาประยุกต์ใช้มากยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น การจัดทำแผ่นพับโบรชัวร์ที่สามารถสแกนข้อมูลผ่าน QR code ได้ ตลอดจนการสร้างแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถจำลองบรรยากาศในการท่องเที่ยวได้ผ่านระบบโลกเสมือนจริง (Metaverse) เป็นต้น

3. ผู้ประกอบการในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนควรมีการจัดทำความร่วมมือกับบริษัทนำเที่ยวในรูปแบบหมู่คณะ เพื่อเป็นการขยายกลุ่มลูกค้าได้อย่างรวดเร็ว รวมถึงก่อให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนารูปแบบของกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในชุมชนให้เกิดประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงความต้องการของชุมชนในการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านโรงหวด ที่ตั้งอยู่ในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เพียงหนึ่งชุมชนเท่านั้น ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการอยู่รอดทางธุรกิจท่องเที่ยวภายในชุมชนเป็นสำคัญ จึงเห็นสมควรให้ศึกษาถึงแนวทางในการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวแก่แหล่งชุมชนอื่น ๆ ในจังหวัดนครปฐมเพิ่มเติม ตัวอย่างเช่น ชุมชนวัดแค ชุมชนกระทุ่มล้ม ชุมชนเกาะลัดอีแท่น เป็นต้น เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงเป็นแนวทางในการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวของชุมชนภายในจังหวัดนครปฐมที่ยั่งยืนต่อไป

คำขอบคุณ

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ภายใต้ทุนสนับสนุนงบประมาณเงินรายได้ ประจำปี 2566

เอกสารอ้างอิง

- Asawachai, P. (2015). The guideline to develop community tourism: A case study of San Jao Rong Thong Community, Wiset Chai Chan District, Angthong Province. *Journal of Humanities and Social Sciences Thonburi University*, 9(18), 60-67. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/trujournal/article/view/56540/47043> (in Thai)
- Bangmo, S. (2012). *Organization and management*. Wittayapat. (in Thai)
- Boonprasit, N. (2019). *Factors influencing the decision to use the hotel and resort after the situation COVID 19 in Bangkok*. [Unpublished master's thesis]. Ramkhamhaeng University (in Thai)
- Chantavanich, S (2010). *Qualitative research methods* (18th ed.). Chulalongkorn University Press. (in Thai)
- Cochran, W. G. (1953). *Sampling techniques*. John Wiley & Sons.
- Community Development Department. (2022). *Community tourism program OTOP Nawatwithi D-HOPE Baan Ronghuad*. Ministry of Interior. (in Thai)
- Dickman, S. (1996). *Tourism: An introductory text*. Hodder Education.

- Jitsuchon, S. (2021). *Social impact of the COVID-19 outbreak new wave and measures that should be taken*. Thailand Development Research Institute. <https://tdri.or.th/2021/01/impact-of-new-covid-19-wave/> (in Thai)
- Klinjandang, K., & Dabphet (2020). The development of gastronomy tourism destination with the uniqueness of local food. *NRRU Community Research Journal*, 15(3), 144-157. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/NRRU/article/view/245695/172131> (in Thai)
- Lertpatcharapong, R., Sangpiroon, T., Boonmee, N., Onnom W., lamviriyawat, P., & Janchay, N. (2023) The communities participation in the development sustainable tourism to Kareang Rice in Dan-Chang District, Suphanburi Province. *International Thai Tourism Journal*, 19(2), 1-24. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jitt/article/view/260135/178384> (in Thai)
- Likitsarun, N. (2019). The potentials of tourism attraction in Pichit Province. *Journal of Thai Hospitality and Tourism*, 14(1), 28-41. <https://tourismtaat.siam.edu/images/magazine/m14b1/03.taat.pdf> (in Thai)
- Ministry of Tourism and Sports. (2024). *Cumulative number of tourists 1 January – 31 December 2023*. Ministry of Tourism and Sports. (in Thai)
- Nakhon Pathom Provincial Administrative Organization. (2004). *Baan Ronghuad Pottery*. Phetkasem Printing.
- National Statistical Office. (2023). *Growth rate of income from tourism*. National Statistical Office. <https://nkpathom.nso.go.th/statistical-information-service/key-indicators-of-the-province/growth-rate-of-income-from-tourism.html> (in Thai)
- Ninaroon, P., Khlungaeng, W., Pruksaarporn, S., & Na Songkhla, R. (2023). Post new normal competency development of community enterprise entrepreneurs on cultural capital based in Samut Songkhram Province. *UMT-Poly Journal* 20(1), 162-172. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/umt-poly/article/view/264712/177696> (in Thai)
- Phenwansuk, A. (2022). Activities model and creative tourism routes development of Bang Tabun and Banlaem Community, Banlaem District Phetchaburi Province. *Journal of Sustainable Tourism Development*, 4(1), 97-114. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JSTD/article/view/258240/175923> (in Thai)
- Pongwirithon, R., & Pakvipak, P. (2016). The Identity of Chiang Mai that attracts Thai tourists in Chiang Mai tourism Promotion. *University of the Thai Chamber of Commerce Journal Humanities and Social Sciences*, 36(1), 46-61. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/utccjournalhs/article/view/179430> (in Thai)
- Sarsby, A. (2012). *A useful guide to SWOT analysis*. Pansophix.
- Sereerat, S. (2007). *Consumer behavior*. Theera Film & Scitex. (in Thai)
- Singsaktrakul, P., & Sermkarndee, P. (2013). The study of potentiality and conservation tourism development approach of Baan Thung-Maprang, Kuan Doan District and Baan Ton-Panan, Kuan Kalong District in Satun Province. *Suthiparithat Journal*, 27(83), 97-112. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/DPUsthiparithatJournal/article/view/245075/166632> (in Thai)
- Sriget, U. (2022). Community-based tourism for the sustainable development. *Western University Research Journal of Humanities and Social Science*, 8(2), 270-279. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/WTURJ/article/view/259594/176480> (in Thai)
- Teerarat, S., & Pooripakdee, S. (2021). Perceptions of 2nd tier city's attractiveness in Thailand that affect corporate meetings and incentive travel business's preferences. *Journal of Yala Rajabhat University*, 16(3), 337-347. https://so04.tci-thaijo.org/index.php/yr_u_human/article/view/241849/172935 (in Thai)
- Thanawachiranun, P., Menun, S., & Rujiwararat, N. (2020). Development approach of the tourism route with Sanamchan Nakhon Pathom Province community base. *Christian University Journal*, 26(2), 97-112. <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/CUTJ/article/view/240514/166163> (in Thai)

- Tongwassanasong, N., (2018). Creative economy strategies affecting business organization success: A case study of industrial entrepreneurs in Nakhon Pathom Province. *University of the Thai Chamber of Commerce Journal Humanities and Social Sciences*, 38(2), 35-49. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/utccjournalhs/article/view/154427> (in Thai)
- Tongwassanasong, N., (2021). *Planning and control*. Rajamangala University of Technology Rattanakosin. (in Thai)
- UNESCO. (2006). Towards sustainable strategies for creative tourism discussion report of the planning meeting for 2008. *International Conference on Creative Tourism Santa Fe*. New Mexico, USA, October 25-27, 2006.
- Wheelen, T. L., & Hunger, J. D. (2002). *Strategic management and business policy*. Prentice Hall.